

AANTEKENEN M.H.R.
De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

prof. mr. N.S.J. Koeman
advocaat

Advocaten en notariaten
Strawinskylaan 2001
Postbus 75640
1070 AP Amsterdam
Nederland
T +31 20 546 01 86
F +31 20 546 07 34
niels.koeman@stibbe.com
www.stibbe.com

Onze ref.
NK/vb-1018400(2904534)
Datum
2 november 2007

INGEKOMEN

5 NOV 2007

Awb-bezwaarschrift tegen intrekking van goedkeuringen Nedap-stemmachines

Excellentie,

Namens cliënte, de naamloze vennootschap N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek Nedap te Groenlo (Gem. Oost Gelre), voor wie ik in deze als raadsman en gemachtigde optreed, wend ik mij tot U inzake het navolgende.

Cliënte heeft kennisgenomen van Uw besluit van 17 oktober 2007, gepubliceerd in de Staatscourant van 19 oktober 2007, houdende vervallenverklaring van goedkeuringsbesluiten van stemmachines op grond van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997. De in Nederland verleende goedkeuringen van stemmachines betreffen alle machines, zoals die door cliënte worden vervaardigd en worden geleverd. Door het vervallen van de verleende goedkeuringen, zoals verwoord in art. 2 van Uw besluit van 17 oktober 2007, is het voor cliënte plotseling onmogelijk stemmachines in Nederland op de markt te brengen. Immers, ingevolge het bepaalde in art. J14 lid 1 en art. J14a lid 1 mogen elektronische stemmachines slechts bij de verkiezingen worden gebruikt, wanneer zij zijn goedgekeurd. Alle verleende goedkeuringsbesluiten zijn gebaseerd op de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997. Door het vervallen van alle verleende goedkeuringen kan plotseling geen enkele elektronische stemmachine meer bij verkiezingen worden gebruikt.

Aangezien cliënte zich niet kan verenigen met Uw besluit tot intrekking van verleende goedkeuringen brengt zij bij deze, derhalve tijdig, de navolgende bezwaren daartegen onder Uw aandacht:

- (1) Uit het vorenstaande blijkt reeds, dat cliënte belanghebbend is bij het bestreden besluit, nu dat betrekking heeft op goedkeuringen die aan cliënte zijn verleend. In de jurisprudentie is reeds komen vast te staan dat goedkeuringsbesluiten een besluit in de zin van de Awb zijn. De Kieswet noch het Kiesbesluit kent de mogelijkheid om verleende goedkeuringen van stemmachines bij ministeriële regeling te doen vervallen. Wel kan een verleende goedkeuring worden ingetrokken. Cliënte moet er dan ook vanuit gaan dat het gestelde in art. 2 van Uw besluit van 17 oktober 2007 neerkomt op de intrekking van alle onder de

De praktijk wordt gevoerd door Stibbe N.V. (ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 34198700). De algemene voorwaarden van Stibbe N.V. zijn van toepassing en bevatten een aansprakelijkheidsbeperking. De algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de rechtbank te Amsterdam en worden op verzoek kosteloos verstrekt. Zij zijn tevens te vinden op www.stibbe.com.

STA502904534.1

Stibbe in samenwerking met
Herbert Smith en Gleiss Lutz

vigour van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 verleende goedkeuringen voor stemmachines. Een dergelijk intrekkingbesluit is een besluit als bedoeld in art. 1:3 Awb. E.e.a. betekent dat een belanghebbende tegen besluiten tot intrekking kan opkomen door de indiening van een bezwaarschrift. Ten onrechte is in het bestreden besluit geen melding gemaakt van de mogelijkheid dat bezwaar kan worden gemaakt. Aldus is gehandeld in strijd met het bepaalde in art. 3:45 Awb. Alleen al dat feit toont aan dat Uw besluit tot intrekking niet zorgvuldig is voorbereid en kennelijk overhaast is genomen.

- (2) Het bestreden besluit tot intrekking van alle verleende goedkeuringen is voorts strijdig met de letter en de geest van de Kieswet en het Kiesbesluit. De Kieswet gaat er in de artt. J32 e.v. uitdrukkelijk van uit dat bij verkiezingen in Nederland niet uitsluitend door middel van stembiljetten wordt gestemd, maar ook op andere wijze. Uit de eerste volzin van art. J32 Kieswet vloeit voort, dat gemeentebesturen de bevoegdheid hebben om over te gaan tot de invoering van stemmachines. Die bevoegdheid wordt plotseling illusoir gemaakt doordat geen enkele stemmachine in Nederland meer is goedgekeurd. Dat is in strijd met het bepaalde in art. J32 en tevens in strijd met de bedoelingen van de wetgever in deze.

Het vorenstaande klemt te meer aangezien uit de geschiedenis van de totstandkoming van art. J32 valt af te leiden, dat het stemmen met stemmachines door de wetgever als een volwaardige wijze van stemmen is erkend naast het stemmen door middel van stembiljetten. Ook die bedoeling wordt geweld aangedaan door geen enkele stemmachine goed te keuren.

- (3) In art. J33 lid 2 is het toetsingskader aangegeven voor een besluit om al dan niet goedkeuring aan een bepaalde techniek van stemmachines te geven. Indien de mogelijkheid tot intrekking aanwezig wordt geacht geldt uiteraard, dat de gronden voor intrekking betrekking zullen moeten hebben op dezelfde eisen als die ingevolge art. J33 lid 2 Kieswet gelden voor goedkeuring van een techniek. Echter, op geen enkele wijze is door U onderzocht of gemotiveerd waarom na eerdere goedkeuringen thans geoordeeld zou moeten worden dat goedgekeurde stemmachines niet aan de wettelijke eisen voldoen. Iedere motivering in deze ontbreekt. Het feit dat de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 voor aanpassing en/of herziening in aanmerking komt kan geen reden vormen om thans tot intrekking van eerder verleende goedkeuringen over te gaan. Integendeel, juist omdat nog niet vaststaat wat de inhoud van een nieuwe regeling zal zijn kan niet beoordeeld worden of en zo ja in hoeverre verleende goedkeuringen niet gehandhaafd zouden kunnen blijven.
- (4) Cliënte meent in dit verband, dat ook ten onrechte tot intrekking van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 is overgegaan. Art. J14 lid 4 Kiesbesluit verplicht tot een ministeriële regeling. De intrekking ervan is dan ook onverenigbaar met het bepaalde in art. J14 lid 4. Intrekking van de ministeriële regeling zou alleen rechtmatig kunnen plaatsvinden wanneer gelijktijdig een vervangende regeling in werking treedt zodat voldaan wordt aan het bepaalde in art. J14 lid 4 Kiesbesluit.

- (5) In art. 7 lid 2 van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 is een regeling opgenomen voor het geval het voornemen bestaat om tot intrekking van een verleende goedkeuring over te gaan. Ook indien geoordeeld zou moeten worden dat rechtmatig tot de intrekking van de regeling kon worden overgegaan geldt dat naar de letter, althans naar de geest van art. 7 lid 2 gehandeld had moeten worden bij een intrekking als de onderhavige. Ook de Algemene wet bestuursrecht verplicht daartoe. Die bepaalt onder meer in art. 4:8 dat in een situatie als de onderhavige eerst een belanghebbende in de gelegenheid gesteld moet worden zijn zienswijzen over een intrekkingbesluit te geven. Daarbij past ook de mogelijkheid om tot een herkeuring te komen dan wel tot een aanpassing van een goedgekeurde stemmachine. Dat alles is in dit geval niet in acht genomen. Van het ene moment op het andere wordt, zonder dat belanghebbenden de gelegenheid hebben gekregen daarover een standpunt te geven, overgegaan tot intrekking van goedkeuringsbesluiten die tevoren door U zijn genomen.
- (6) Het bestreden besluit is ook strijdig met het bepaalde in de artt. 3:2 Awb (zorgvuldige voorbereiding), art. 3:4 Awb (belangenafweging en verbod van onevenredigheid) en art. 3:46 Awb (deugdelijke motivering). In dit verband wordt verwezen naar het hiervoor gestelde. Daaraan kan nog worden toegevoegd dat ook ten onrechte is nagelaten om aan cliënte een aanbod tot schadevergoeding te doen terwijl zo'n aanbod, indien de intrekking van de verleende goedkeuring overigens rechtmatig geacht zou moeten worden – quod utdrukkelijk non -, niet achterwege had mogen blijven. Immers, cliënte is in deze niets te verwijten. Zij heeft stemmachines geproduceerd en op de markt gebracht die geheel en al voldoen aan de Nederlandse regelgeving, onder meer neergelegd in de Bijlage bij de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997. Wanneer plotseling geoordeeld zou moeten worden dat de voorwaarden neergelegd in bedoelde Bijlage ontoereikend of onjuist zijn betreft dat een onjuistheid of ontoereikendheid van een eerdere ministeriële regeling en niet de onvolkomenheid van een door cliënte gefabriceerde stemmachine.

Cliënte behoudt zich het recht voor haar stellingen in een later stadium aan te vullen en/of te wijzigen. Zij verzoekt U om, met gegrondverklaring van dit bezwaarschrift, over te gaan tot herroeping van Uw besluit om eerder verleende goedkeuringen van stemmachines te doen vervallen. Voorts verzoekt cliënte U tot intrekking van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 eveneens ongedaan te maken, zolang geen nieuwe regeling tot stand is gekomen.

Hopgachtend,

N.S.J. Koeman